

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 699 din data de 16.11.2022

Dosar nr.: 495/2022 conexas cu **dosar nr.** 6A/2022

Autosesizarea nr.: 4912/14.07.2022 conexasă cu **petiția nr.** 5278/27.07.2022

Petenți: Asociația Juriștilor Romi RomaJust

Asociația Juriștilor Romi RomaJust pentru un grup de 45 de persoane

Asociația Zâmbet și Speranță

și alții (în nume propriu, reprezentați de avocat)

Instituția care s-a autosesizat: Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Reclamați:, administrator al Ștrandului Aqua Fun Sibiu și S.C. CORSA TRANS S.R.L.

Obiect: interzicerea accesului în incinta ștrandului pe baza criteriul etnie

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1) **Asociația Juriștilor Romi RomaJust**, cu sediul în municipiul Fetești, str. Hotarului nr. 32C, jud. Ialomița și cu adresa de e-mail: office.romajust@gmail.com

2) **Asociația Zâmbet și Speranță**, cu sediul în Cisnădie, str. Șelimbărului 9A, jud. Sibiu și cu adresa de e-mail: speranta.zimbet@yahoo.com

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

1. cu comunicarea actelor de procedură la locul de muncă (Ștrand Aqua Fun din municipiul Sibiu, str. Vasile Cârlova nr. 26, jud. Sibiu) și adresă de e-mail: av.achimalina@yahoo.com

2. **S.C. CORSA TRANS S.R.L.**, cu sediul social în municipiul Sibiu, str. Calea Poplacii 13A C, jud. Sibiu și adresă de e-mail: complex_corsa@yahoo.com

3. **“Personalul de la pază” și „personalul de la casa de bilete”**

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. În dos. nr. 6A/2022, prin adresa înregistrată sub nr. 5217/26.07.2022 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 10.08.2022, ora 11.00, la sediul instituției din mun. București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1.

5. Procedură legal îndeplinită.

6. În dos. nr. 6A/2022, la termenul stabilit, la ședința de audieri partea reclamată a fost absentă.

7. În dos. nr. 6A/2022, prin adresa înregistrată sub nr. 5462/04.08.2022 partea reclamată a depus un punct de vedere.

8. În dos. nr. 495/2022, prin adresa înregistrată sub nr. 5278/29.08.2022 a fost citată petenta, iar prin adresa înregistrată sub nr. 5889/29.08.2022 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 06.09.2022, ora 11.45, la sediul instituției din mun. București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1.

9. În dos. nr. 495/2022, la termenul stabilit, la ședința de audieri din data de 06.09.2022 petenta a fost prezentă, iar partea reclamată a fost absentă.

10. În dos. nr. 495/2022, prin adresa înregistrată sub nr. 6120/06.09.2022 partea reclamată a depus un punct de vedere (care a fost transmis petentei prin adresa înregistrată sub nr. 6631/23.09.2022).

11. În dos. nr. 495/2022, prin adresa înregistrată sub nr. 6325/14.09.2022 petenta a depus probatoriu încuviințat în cadrul ședinței de audieri (declarații de martor).

12. În dos. nr. 495/2022, prin adresa înregistrată sub nr. 6631/23.09.2022 s-a comunicat petentei posibilitatea de a formula concluzii scrise raportat la aspectele invocate de către partea reclamată.

13. În dos. nr. 495/2022, prin adresa înregistrată sub nr. 6807/29.09.2022 petenta a depus concluzii scrise.

III. Susținerile părților

Susținerile petenților

Susținerea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării

14. Prin autosesizarea înregistrată sub nr. 4912/14.07.2022 se sesizează faptul că, în cursul zilei de 01 iulie 2022, președinta Asociației „Kinderhilfe Fur Siebenburgen” („Speranță și Zâmbet”), s-a deplasat împreună cu un grup de copii și părinți la Ștrandul Aqua Fun din Sibiu, unde nu li s-a permis accesul de către angajații ștrandului pe motiv că sunt de etnie romă.

Susținerile Asociației Juriștilor Romi RomaJust

15. Prin petiția înregistrată sub nr. 5278/27.07.2022 petentul precizează faptul că reprezintă convențional 44 de persoane fizice (o parte minori, reprezentanți legal de părinții acestora), persoane care au împuternicit asociația să formuleze și să susțină prezenta plângere în fața CNCD. De asemenea, petentul susține că face plângere și în numele Asociației Speranță și Zâmbet, cu care a încheiat un contract de reprezentare juridică beneficiar din data de 03.07.2022 și un acord de parteneriat din data de 03.07.2022 având ca obiectiv, printre altele, reprezentare juridică pentru victimele discriminării în cazul Sibiu – Ștrand Aqua Fun și colaborare în vederea reprezentării juridice a victimelor discriminării sau abuzului pentru beneficiarii Asociației Speranță și Zâmbet.

16. Legat de obiectul plângerii, petentul susține următoarele:

- Asociația „Speranță și Zâmbet” s-a implicat în dezvoltare de programe sociale pentru asistența persoanelor vulnerabile din regiunea Sibiu, printre care se regăsește și un program de petrecere a timpului liber pentru copiii beneficiari ai asociației; respectivul program se desfășoară an de an cu copii din familii defavorizate, atât romi, cât și români, copii care sunt invitați să petreacă timpul liber din cadrul verii alături de asociație, aceștia participând la activități comunitare împreună; una din activitățile principale ale programului o reprezintă mersul la ștrand; de obicei, reprezentanții asociației duc copii la ștrandurile din apropiere, mai exact la Ștrandul din Sibiu sau/și Cisnădie; în anul 2021 nu au întâmpinat probleme în privința accesului în cele 2 ștranduri;
- în anii anteriori, Asociația „Speranță și Zâmbet” a avut un sistem prin care copiii, împreună cu mămicile lor, mergeau la strand, iar la final asociația deconta biletele, sucurile și pizza, stabilindu-se să se procedeze la fel și în anul 2022;
- în data de 01.07.2022, un grup de persoane de etnie romă format din 15 copii (beneficiari ai Asociației „Speranță și Zâmbet”) și 30 adulți s-a deplasat la ștrandul din Sibiu pentru a desfășura activități de petrecere a timpului liber; la intrarea în ștrand grupul a fost oprit de către personalul angajat, invocându-se ca motiv apartenența etnică a copiilor și a adulților însoțitori; casiera, angajata ștrandului, i-a comunicat președintei Asociației „Speranță și Zâmbet” că ștrandul este rezervat; paznicul de la intrare i-a comunicat președintei Asociației „Speranță și Zâmbet” că ștrandul este rezervat pentru oameni; personalul angajat i-a comunicat președintei Asociației „Speranță și Zâmbet” că s-a dispus de către conducerea societății interzicerea copiilor romi în incinta ștrandului; președinta Asociației „Speranță și Zâmbet” a solicitat să vorbească cu administratorul ștrandului; acesta i-a comunicat că grupul nu va fi lăsat să intre în ștrand deoarece cu o zi înainte unui alt grup de romi i s-a permis accesul, iar membrii respectivului grup au lăsat mizerie în urma lor; deși președinta Asociației „Speranță și Zâmbet” i-a explicat administratorului ștrandului că grupul pe care îl însoțește nu a fost prezent la ștrand cu o zi în urmă, totuși acesta nu le-a permis accesul, exprimându-se cu următoarele cuvinte: „*voi să faceți baie în lacurile Binder!*”; în timp ce grupului de persoane de etnie romă format din 15 copii și 30 adulți i s-a interzis accesul în ștrand, altor grupuri le era permis accesul;
- grupul respectiv, care era însoțit de președinta Asociației „Speranță și Zâmbet”, nu a mai intrat la acest ștrand până la data de 01.07.2022, data incidentului.

17. Petentul precizează că faptele de discriminare sesizate au fost săvârșite atât de către administratorul societății ca persoană fizică (prin susținerea că nu dorește să primească în incinta ștrandului persoane de etnie romă), cât și de către personalul angajat,

respectiv agentul de pază și vânzătorul de bilete, aceștia fiind cei care au adus la îndeplinire ordinele administratorului.

18. De asemenea, petentul susține că și persoana juridică care reprezintă ștrandul a săvârșit o faptă de discriminare, prin practici discriminatorii de a interzice accesul persoanelor de etnie romă.

19. Petentul subliniază faptul că administratorul ștrandului nu și-a recunoscut vina și nu și-a cerut scuze de la grupul de copii și părinți, fapt care demonstrează că manifestarea sa discriminatorie nu este un accident, ci este o prejudecata bine înrădăcinată în comportamentul său. De asemenea, acesta se face vinovat de ordinul de a discrimina, dat celorlalți angajați.

20. În final petentul solicită ca persoanele care urmează a fi sancționate să-și ceară scuze public într-un ziar local sau la posturile locale.

21. În dovedirea situației de fapt, petenții au depus următoarele mijloace de probă: înregistrarea video de la fața locului; declarații ale părinților copiilor care au fost împiedicați să intre în incinta ștrandului; afirmațiile făcute în presă la solicitarea jurnaliștilor de către administrator; articolele de presă care s-au publicat cu privire la aceste evenimente; alte mărturii sau relatări din mass-media.

22. Pentru înțelegerea situației de fapt, petentul a redat în mod explicit modul în care s-au petrecut lucrurile, astfel:

- cu o săptămână înainte de incident, părinții copiilor din Turnișor (cartierul „DALLAS”) au sunat-o pe d-na pentru a organiza activitatea de ieșire la ștrand, responsabilă de grup din partea asociației fiind;

- în data de 29.06.2022 d-na a stabilit împreună cu responsabilul de grup ca în data de 01.07.2022, la ora 10.30, să se întâlnească în fața ștrandului din Sibiu pentru a plăti intrarea și pentru a lăsa bani grupului pentru consumație; reprezentantele asociației nu au considerat necesar să sune la ștrand înainte de a se deplasa acolo, deoarece au mai mers acolo și în alți ani și nu au avut probleme, chiar dacă grupul era format din 30 de copii și 15 adulți;

- părinții și însoțitorii au încercat să discute cu personalul de la pază, spunându-le că toți copiii vor fi cumiți, exact ca anul trecut, însă angajații au continuat să le blocheze intrarea;

- în timp ce grupul se afla la intrare, d-na a ajuns la poarta ștrandului, de unde a văzut că toți copiii stăteau la rând, iar mămicile lor ajunseseră în față la casierie ca să cumpere bilet; până să ajungă însă la grup, o mămică a venit la dumneaei și i-a spus: „*Jenny, azi nu putem intra la ștrand pentru că este rezervat, așa spune casiera!*”, moment în care copiii care au auzit că nu sunt lăsați să intre au început să plângă;

- d-na a înregistrat video starea de fapt și a cerut angajaților de la pază să-l cheme pe administratorul ștrandului pentru a negocia cu acesta o altă zi în care grupul să revină la ștrand;

- așteptând în fața ștrandului 10 minute, d-na a observat că alte persoane intrau nestingherite, fără rezervare și ca urmare a intrat la casa de bilete și a cerut explicații referitor la interdicția de a intra (mai exact a întrebat: „*Ce se întâmplă, de ce nu putem intra, pot vorbi cu cineva din conducere?*”); casiera a răspuns: „*Așa a dispus șeful să vă spun, că ștrandul este rezervat*”;

- d-na a insistat să vorbească cu șeful casieriei; în timp ce discuta cu casiera, un paznic s-a deplasat spre d-na și a întrebat-o: „*Ce vrei?*”, iar aceasta i-a răspuns: „*Doresc să vorbesc*”

cu șeful vostru deoarece am înțeles că ștrandul este rezervat"; în replică paznicul a făcut următoarea afirmație: „ȘTRANDUL ESTE REZERVAT PENTRU OAMENI!"; în continuare d-na a întrebat: „Dar ce? Copiii aceștia nu sunt oameni?"; paznicul i-a răspuns: „Exact așa cum spuneți!";

- d-na a insistat să vorbească cu șeful ștrandului, care a apărut după câteva minute la intrarea în ștrand; șeful ștrandului i-a explicat că nu îi lasă înăuntru deoarece un grup care a venit cu o zi înainte la ștrand a lăsat o groază de mizerie și că anul trecut a avut aceleași probleme; d-na i-a răspuns că grupul său nu a intrat anul acesta la ștrandul respectiv; șeful ștrandului i-a răspuns „Nu, ăștia au fost și ieri!” și nu le-a permis să intre;

- văzând că administratorul pleacă, mămicile au mai întrebat încă odată: „Chiar nu ne lăsați să intrăm?”, iar administratorul a răspuns: „Voi să faceți baie în LACURILE BINDERI”;

- după ce grupul a plecat, d-na a anunțat presa despre incident;

- presa a intervievat administratorul ștrandului, iar acesta a făcut aceleași afirmații discriminatorii precum că nu mai primește pe nimeni de etnie romă, pe motiv că aceștia fac mizerie (: „îmi selectez clientela”, „mi-au umplut piscinele cu muștar”, „trupele de copii care au fost și au distrus nu mai au voie să vină”, „nu mai pot așa, de aia nu mai vine lumea la ștrand”).

23. Prin concluziile scrise înregistrate sub nr. 6807 din 20.09.2022 petentul susține următoarele:

- cele relatate în punctul de vedere al părții reclamante sunt contradicție cu adevărul, printr-o vorbărie excesivă încercând să escamoteze adevărul și să arate că la data de 01.07.2022 nu a existat o discriminare pe criterii etnice; cu toate acestea, din unele pasaje din notele de apărare transpare ura profundă a administratorului ștrandului față de persoanele de etnie romă; astfel, atunci când partea reclamată vorbește despre „români puri”, aceasta denotă nu numai profunda ură pentru persoanele de etnie romă, dar și concepții fasciste, întrucât numai în doctrina nazistă se vehicula idea purității de rasă, idee care a adus atâta suferință milioanei de oameni care nu se încadrau în ideea de „rasă pură”.

- partea reclamată recunoaște că în data de 01.07.2022 nu s-a permis accesul grupului de copii de etnie romă, susținând că limitarea accesului s-a făcut pentru că: „*același grup format din aproximativ aceleași persoane a avut un comportament complet inacceptabil și dăunător*”; în cadrul aceluiași pasaj că se precizează că: „*persoanele nu sunt legitime la intrare în ștrand astfel că au fost identificate de personalul care l-a observat în ambele zile*”, această afirmație fiind prima dovadă că partea reclamată nu are dovezi nici asupra identității persoanelor grupului din ziua anterioară, nici asupra identității grupului petent, care nici nu a intrat în incinta ștrandului în data de 01.07.2022;

- grupul petent nu poate fi tras la răspundere pentru faptele altor persoane, care nu sunt cunoscute nici măcar de administratorul ștrandului; mai mult de atât, partea reclamată nu face dovada că ar fi tras la răspundere vreun client sau că ar fi depus plângere împotriva unui client pentru plata daunelor pentru stricăciunile făcute, și prin urmare justificarea privind refuzul accesului grupului petent este o invenție a administratorului cu scopul de a ascunde fapta de discriminare;

- administratorul părții reclamante susține că persoanele care au venit la ștrand în ziua respectiva erau „*același*” sau „*erau foarte asemănătoare*” cu persoanele care au venit la

ștrand cu o zi înainte, dar nu aduce nici o probă în susținerea afirmației sale că persoanele care au venit la ștrand joi erau aceleași cu persoanele care au venit la ștrand vineri; de asemenea, prin utilizarea expresiei „foarte asemănătoare”, partea reclamată își neagă prima afirmație (precum că erau „aceleași”), nefiind sigur că persoanele din ziua de joi erau aceleași cu cele de vineri și demonstrează că își formase opinia asupra faptului că persoanele care se pretinde ca au făcut stricăciuni în prima zi erau etnici romi, criteriul de asemănare între cele două grupuri fiind culoarea pielii; ca urmare, prin susținerile sale, partea reclamată își arată mentalitatea retrogradă precum că stricăciuni la ștrand nu pot fi făcute decât de persoane de etnie romă, care sunt „foarte asemănătoare”;

- partea reclamată recunoaște că își selectează clientela și că refuză intrarea persoanelor de etnie romă (care sunt foarte asemănătoare) pentru a-și mări numărul de clienți;

- afirmația părții reclamate, precum că mamele copiilor care au venit la ștrand erau îmbrăcate în port tradițional, este falsă, putându-se dovedi cu filmările făcute dar și din declarațiile victimelor discriminării, respectiva afirmație fiind o altă dovadă că membri grupului au fost identificați ca fiind de etnie romă doar după anumite criterii stereotipe, care au condus la fapta de discriminare;

- partea reclamată susține că: „femeile adulte din grup nu aveau costume de baie pentru că acestea nu dețineau genți și mai mult de atât femeile au gratulat personalul ștrandului cu ridicarea fustelor și aceștia au putut observa că nici sub fuste nu aveau costumele de baie, ba mai mult au văzut că nu aveau nici lenjerie”, aceasta fiind o susținere falsă, care se poate dovedi cu filmările depuse la dosar; de asemenea, acest argument arată nivelul de ură a administratorului ștrandului, care trăiește cu stereotipii și prejudecăți care conduc la discriminare;

- în mod tendențios administratorul lăsa să se înțeleagă că, în urma intervenției sale, copiii din grupa d-nei nu au mai făcut stricăciuni la ștrandul din Cislădie, însă în realitate acești copii nu au făcut nicăieri stricăciuni, nici la Cislădie, nici la Sibiu sau alte locuri, iar punerea pe seama acestor copii a presupuselor stricăciuni produse cu o zi înainte la Ștrandul Sibiu este o denaturare a adevărului;

- un alt aspect neadevărat, invocat de administratorul ștrandului, este faptul că d-na Jenny Rasche nu și-ar fi asumat rolul de responsabil și conducător pentru copiii veniseră la ștrand, întrucât toate demersurile acesteia la administrator au fost făcute doar în calitatea sa de conducător, coordonator și responsabil față de grupul de copii;

- administratorul ștrandului recunoaște faptul că a îngăduit accesul grupului prin susținerea potrivit căreia grupul a fost trimis la râul Binder să facă baie.

Petentul solicită respingerea probei cu martori solicitată de partea reclamată deoarece persoanele indicate sunt angajați ai ștrandului care vor fi părținitori în momentul declarațiilor, mai ales că acestea nu ar risca să-și piardă locul de muncă.

În concluzie, petentul consideră că prin afirmațiile sale administratorul ștrandului dovedește că a dat ordin angajaților săi pentru îngădirea accesului la ștrand a unui grup de persoane cetățeni români, aparținând etnie rome.

Susținerile părții reclamate

24. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 6120/06.09.2022 partea reclamată susține că, în data 01.07.2022, conducerea societății care administrează ștrandul "Aqua Fun" din Sibiu nu a permis accesul grupului de copii și adulți în incinta

ștrandului, cu motivarea că, în ziua anterioară, același grup, format din aproximativ aceleași persoane (persoanele nu sunt legitimate la intrarea în ștrand, astfel că au fost identificate de personalul care i-a observat în ambele zile), au avut un comportament complet inacceptabil, deranjant și dăunător celorlalte persoane aflate la ștrand.

25. Partea reclamată susține că nicio persoană din cadrul administrației nu a afirmat că nu se permite accesul în stand pe motiv că *“copiii sunt de etnie romă”*, astfel cum a acuzat d-na

26. Partea reclamată precizează că accesul copiilor la ștrand nu a fost restricționat pe motiv că sunt de etnie romă, așa cum nu a împiedicat accesul acelorași copii la ștrand nici în ziua anterioară.

27. Partea reclamată susține că, așa cum s-a relatat și în presă, în ziua anterioară, același grup ori un grup format în majoritate din aceleași persoane ori persoane foarte asemănătoare, care s-au bucurat de serviciile ștrandului, au avut un comportament ce a încălcat complet regulamentul ștrandului, normele de bun simț, chiar cele legale; grupul era format, în ambele zile, din copii de etnie romă, însoțiți de femei adulte îmbrăcate în portul tradițional al romilor; în ziua de joi, membrii acestui grup au avut următoarele manifestări: nu au avut costume de baie, intrând în apa în lenjerie sau dezbrăcați, ori chiar în rochiile tradiționale; nu au avut căști de baie; au servit mâncarea comandată la terasele ștrandului, în apa, unde au și lăsat-o, aruncând-o în apa; și-au făcut nevoile în apă, stârnind dezgustul celorlalți clienți, nevoiți să se retragă și să plece; au deteriorat un robot subacvatic de curățare a ștrandului; nici un adult nu și-a asumat răspunderea pentru copiii grupului.

28. Partea reclamată susține că, urmare a comportamentului grupului care a intrat la ștrand în ziua precedentă, reprezentanții ștrandului au fost puși în situația de alege între a-și selecta clientela (și a nu mai permite accesul persoanelor care au încălcat regulile de acces și comportament) și a avea drept clienți doar acest grup de persoane.

29. Partea reclamată susține că, în ziua următoare, constatând că aceleași persoane doresc să reia aceeași *“distracție”* la ștrand, a restricționat accesul lor pentru comportamentul dovedit în ziua anterioară, ce a încălcat regulamentul de acces; inclusiv la acel moment, femeile adulte îmbrăcate în ținuta tradițională nu aveau costume de baie, nefiind vizibilă nicio geantă în care să dețină costumele de baie și căști de baie; de asemenea, aceleași femei, contrariate de reproșurile reprezentanților ștrandului privind comportamentul din ziua anterioară, au înțeles să îi “gratuleze” pe reprezentanții ștrandului cu ridicarea fustelor, ocazie cu care s-a constatat în mod public că nu aveau costume de baie nici sub rochii, unde lipsea orice lenjerie (reacție, respectiv comportament deloc educativ pentru copiii grupului, decât în sens negativ).

30. Partea reclamată susține că nu a existat niciun criteriu de discriminare, dovada fiind că în perioada anterioară, chiar și în ziua anterioară, li s-a permis accesul în ștrand, de serviciile cărui s-au bucurat chiar nelimitat; chiar în plângerea formulată se arată că, în mod obișnuit, an de an, “reprezentanții asociației”, respectiv copiii, merg la ștrandurile din apropiere, mai exact la Ștrandul din Sibiu.

31. Partea reclamată subliniază că niciodată nu a existat nici un fel de limitare a accesului în incinta ștrandului pe criteriul etnic și nici la acest moment nu există, dimpotrivă, alte persoane, de asemenea de etnie romă, vin adesea la ștrand, unde se comportă civilizată, la fel ca toți ceilalți clienți, de toate etniile/naționalitățile.

32. Partea reclamată susține că la momentul în care, în mod argumentat, i-a explicat d-nei care este motivul pentru care reprezentanții ștrandului își manifestă dreptul de a-și selecta clientela, în niciun moment aceasta nu și-a luat angajamentul că întregul grup va avea comportamentul adecvat și ca, în calitate de responsabil al grupului, se va asigura și preocupa de aceasta; în niciun moment d-na nu și-a asumat calitatea de însoțitor, responsabil juridic pentru membrii grupului, în temeiul căreia să clarifice împreună cu reprezentanții ștrandului dacă cei pe care îi însoțea erau membrii aceluiași grup din ziua anterioară; dimpotrivă, reacția imediată a membrilor grupului a fost una violentă, cu strigături, de natură să tulbure liniștea și ordinea publică.

33. Partea reclamată susține că afirmația d-nei apărută presă, când afirmă că *"noi anul acesta nu am fost la ștrandul asta. Indiferent ce a fost înainte, nu au cum să aibă legătura cu noi, având în vedere că nu am avut deloc acces la ștrand până acum."* este falsă, tendențioasă întrucât la Ștrandul Aqua Fun nu numai că nu a interzis/limitat în vreun fel accesul vreunei persoane la ștrand, ba dimpotrivă, conducerea ștrandului se bucură de toți clienții care vin, nefiind deloc numeroși, însă se pretinde un comportament adecvat, civilizată, de bun simț, care să permită tuturor clienților noștri să se bucure în egala măsură de serviciile ștrandului.

34. Partea reclamată arată că d-na are, față de copiii aflați în plasament la asociația dumneaei, obligațiile și răspunderea unui reprezentant legal al acestora, identic cu cel al părinților, inclusiv cea de a se asigura de un comportament civilizată al copiilor și de a corecta de îndată orice derapaj, iar în momentul în care nu-și asumă astfel de răspunderi, pe fondul antecedentelor unui astfel de comportament, pretenția dumneaei de a fi permise, în continuare, astfel de derapaje, în dauna celorlalți clienți ai ștrandului, a fost și este nefondată.

35. Partea reclamată susține că, față de afirmația d-nei *"după două zile ne-am dus copiii la ștrandul din Cisnădie, unde am fost primiți extraordinar de fain, nu au fost probleme sau incidente, iar copiii au avut o zi superbă. Acolo s-a arătat că se poate fără nici un fel de stricăciuni. A fost important pentru noi să demonstrăm că nu facem ceea ce s-a presupus la Sibiu"*, se ridică întrebarea de ce ar fi trebuit să demonstreze că se poate fără stricăciuni, probleme sau incidente un grup dacă susține că nu a făcut stricăciuni și că nu a avut niciodată probleme sau incidente. În acest sens, partea reclamată apreciază că, urmare a poziției Ștrandului Aqua Fan, s-a intervenit în comportamentul copiilor asociației și s-a ajuns la un comportament al acestora normal, fără stricăciuni, comportament care, odată asumat, face posibil accesul lor și la ștrandul pe care îl reprezintă.

36. Partea reclamată susține că, în realitate, întregul incident, determinat de lipsa supravegherii și îndrumării copiilor veniți în grup, e lipsit complet de orice legătură cu discriminarea etnică, fiind prezentat și amplificat în presa sub forma unui incident de discriminare.

37. Partea reclamată susține că inclusiv afirmația sociologului Gelu Dumnică *"să nu spurce apele în care se scaldă românii puri"* este de aceasta natură; preocuparea reprezentanților ștrandului este puritatea apei, respectiv calitatea corespunzătoare a acesteia, pentru asigurarea căreia se fac eforturi financiare mari, iar atunci când resturi de alimente, muștar, ketchup, obiecte de lenjerie, dejecții, sunt aruncate în apa, acestea ajung în instalații și pompe, defectându-le, fiind grav afectată calitatea/puritatea apei,

împrejurare care nu este nici permisă, nici pe placul vreunei persoane, chiar și român pur/impur.

38. Partea reclamată susține că afirmațiile sale pot fi probate cu mărturiile persoanelor care au constatat incidentele celor două zile, inclusiv angajați ai societăților ce dețin în chirie spații în incinta ștrandului, terase, etc, clienți ai ștrandului.

39. Partea reclamată susține că selectarea clientelei potrivit regulamentului ștrandului are drept scop protejarea clienților de cei al căror comportament este necorespunzător și deranjant, fără nici un fel de criteriu etnic/rasial, etc.; astfel, regulamentul ștrandului, afișat la intrare, conține prevederi specifice, mare parte din acestea nerespectate de către membrii grupului d-nei Jenny Rasche, iar ca urmare a nerespectării condițiilor de acces în Ștrand și a încălcării acestora în ziua precedentă, conducerea ștrandului și-a exercitat dreptul de selecție a clientelei, fără nici o legătură cu elemente de discriminare-criteriu etnic.

40. Partea reclamată susține că din însăși expresia citată în plângerea formulată de RomaJust *"Nu, ăștia au fost și ieri."* rezultă explicit că motivul refuzului accesului a fost determinat de conduita din ziua anterioară a acelorași persoane, recunoscute de personalul de pază.

41. Partea reclamată susține că acuzația conținută în plângerea formulată precum că administratorul societății ar fi susținut că nu dorește să primească în incinta ștrandului persoane de etnie romă este falsă; în incinta ștrandului sunt binevenite orice persoane care respectă regulile de acces și de comportament civilizate, dovadă fiind faptul că în ziua anterioară nimeni nu a restricționat accesul acelorași persoane.

42. Partea reclamată susține că reprezentanții ștrandului nu limitează în niciun mod accesul la serviciile ștrandului în afara condițiilor regulamentului, iar condițiile de comportament adecvat, bun simț și răspundere sunt impuse nediferențiat tuturor clienților ștrandului, fără nici o discriminare.

43. Partea reclamată precizează că grupurile de copii, de orice etnie, care vin la ștrand se pot înregistra la momentul accesului cu identificarea însoțitorilor de grup, care răspund pentru conduita ori acțiunile necorespunzătoare ale grupului; ori, la momentul refuzului accesului, nici o persoană din grupul petenților nu și-a asumat rolul de conducător de grup și nu a solicitat acces de grup, cu tabel nominal și asumarea răspunderii pentru acțiunile membrilor grupului, împrejurare care ar fi schimbat premisele limitării accesului; în aceste condiții, administratorul societății a descris grupul ca *"trupa de copii"* al căror comportament nu este controlat și nici supravegheat de nimeni.

44. Referitor la trimiterea din plângere privind "Lacul lui Binder", partea reclamată arată că la nivelul orașului Sibiu, cealaltă opțiune pentru ștrand și jocuri de apă o reprezintă complexul "Lacul lui Binder", local public, administrat de Primăria Sibiu, unde au putut fi îndrumați.

45. În concluzie, partea reclamată susține că motivul limitării accesului în ștrand a grupului petent l-a reprezentat conduita necorespunzătoare anterioară a membrilor acelui grup și nerespectarea regulamentului de acces și comportament în incinta ștrandului în ziua anterioară, conduită care a cauzat prejudicii ștrandului și neplăceri celorlalți clienți; această limitare a vizat doar acest grup, nefiind aplicată tuturor persoanelor de etnie romă, ci doar persoanelor care au avut comportament necorespunzător în ziua anterioară.

46. Partea reclamată depune planșe foto privind expunerea publică a regulamentului ștrandului, a condiției de selectare a clientelei.

47. Ca probatoriu partea reclamată solicită audierea următorilor martori:

IV. Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

48. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

- ✓ art. 1 alin. 3: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”*
- ✓ art. 2 alin. (1): *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*
- ✓ art. 10 lit. f): *“Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: (...)f) refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de magazine, hoteluri, restaurante, baruri, discoteci sau de orice alți prestatori de servicii, indiferent dacă sunt în proprietate privată ori publică”*
- ✓ art. 20 alin.6: *“Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice”.*
- ✓ art. 26 alin. (1): *„Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”*

Constituția României, revizuită

- ✓ art. 16: *“(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”*

Codul Consumului

- ✓ art. 28: *„Se interzice refuzul vânzării unui produs sau prestării unui serviciu către un consumator fără un motiv justificat conform prevederilor legale în vigoare.”*

Ordonanța nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață

- ✓ art. 63: *“Se interzice a se refuza consumatorului, fără un motiv justificat, conform prevederilor legale în vigoare, vânzarea unui produs sau prestarea unui serviciu”.*

Legea nr. 61/1991, republicată, pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice

- ✓ art. 2: *„Constituie contravenție săvârșirea oricăreia dintre următoarele fapte, dacă nu sunt comise în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni: 1) săvârșirea în public de fapte, acte sau gesturi obscene, proferarea de injurii, expresii jignitoare sau vulgare, amenințări cu acte de violență împotriva persoanelor sau bunurilor acestora, de natură să tulbure ordinea și liniștea publică sau să provoace indignarea cetățenilor ori să lezeze demnitatea și onoarea acestora;”*

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

- ✓ art. 14 - Interzicerea discriminării: *“Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație.”*

Protocolul nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului

- ✓ art. 1 - Interzicerea generală a discriminării: *“1. Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație. 2. Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1.”*

Directivile UE privind tratamentul egal

Directiva 2000/43/EC (Directiva egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă)

- ✓ art. 1: *„Scopul prezentei directive este de a stabili un cadru pentru combaterea discriminării pe baza rasei sau originii etnice, în vederea punerii în aplicare în statele membre a principiului egalității de tratament.”*
- ✓ art. 2 alin. 1: *„În sensul prezentei directive, principiul egalității de tratament înseamnă că nu se face o discriminare directă sau indirectă pe baza rasei sau originii etnice.”*

- ✓ art. 3 alin. 1: „În limitele competențelor conferite Comunității, prezenta directivă se aplică tuturor persoanelor, atât din sectorul public, cât și din cel privat, inclusiv organismelor publice, în ceea ce privește: [...] (h) accesul la bunuri și servicii și furnizarea acestora, la dispoziția publicului, inclusiv în ceea ce privește locuința.”

Convenția cu privire la drepturile copilului (adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite în anul 1989)

- ✓ art. 2: „Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenența etnică sau originea socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.”

Convenția privind Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Rasială din data de 15 septembrie 1970

Convenția Internațională pentru Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare a Femeilor, din data de 7 ianuarie 1982

V. Principiile de analiză

49. Potrivit art. 2 alin.1 din O.G.137/2000 republicată, **pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:**

- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile;
- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege.

50. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă.”

51. În practica jurisdicțională a Curții Constituționale s-a statuat în mod constant că principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice nu presupune uniformitate ci, dimpotrivă, soluții diferite pentru situații diferite. Principiul egalității impune, de aceea, un tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt

diferite, în caz contrar el presupunând un drept la diferențiere (Decizia nr. 6/1996, publicată în M. Of. nr. 23/1996).

52. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie **criteriul interzis** de legiuitorul național prin art. 2 alin. 1, textul de lege prezentând sub forma unei enumerări cu caracter determinat criteriul de „*rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată*”; caracterul neexhaustiv al enumerării este dat de însăși sintagma „sau orice alt criteriu” alăturată criteriilor exprese, sintagmă care oferă posibilitatea reținerii oricărui alt criteriu nespecificat de lege, dar care este materializat ca fapt determinant în săvârșirea unei fapte de discriminare. Criteriul, în raport cu elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definit în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, trebuie interpretat în sensul existenței sale ipso facto, ca circumstanță concretizată, materializată, constituind însăși cauza actului sau faptului discriminatoriu și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Conform cazuisticii CEDO, criteriile trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei*, 7 decembrie 1976, §56). „*Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele*” (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „*orice altă situație*” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §62).

53. Discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratament diferențiat) și impun a analiza un criteriu interzis invocat de petent, care constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate.

54. De asemenea, **o faptă poate fi considerată faptă de discriminare dacă atinge un drept**, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

55. În anumite situații legislația europeană și cea a României prevede posibilitatea justificării obiective a unei fapte de diferențiere. Justificare obiectivă include existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare. În analiza scopului legitim, trebuie analizată existența acestui scop raportat la dreptul atins prin diferențiere. În analiza metodei adecvate și necesare, trebuie analizat dacă prin metoda aleasă se atinge scopul dorit, și dacă există sau nu alte metode prin care scopul poate fi atins, fără a crea o situație de diferențiere.

56. CEDO consideră că „*nicio diferențiere de tratament bazat în mod exclusiv sau decisiv pe originea etnică a unei persoane nu poate fi justificat obiectiv în societatea democratică contemporană, construită pe principiile pluralismului și respectului față de diferitele culturi*” (*Timishev împotriva Rusiei*, 13 decembrie 2005, §58).

57. Împărțirea sarcinii probei este un principiu aplicat ferm în domeniul discriminării de către Curtea Europeană de Justiție¹. Curtea Europeană de Justiție a arătat că, potrivit principiului inversării sarcinii probei, reclamantului revine sarcina de a stabili, în fața instanței naționale, o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe pe baza unuia dintre criteriile interzise. Adaptarea normelor privind sarcina probei se impune de îndată ce există o prezumție de discriminare. În cazul în care reclamantul ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe împotriva sa, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină părților din acțiunea principală, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, părțile menționate ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe unul din motivele interzise (*a se vedea Curtea Europeană de Justiție, cauza S. Coleman, ECJ, C-303/06, hotărârea din 17 iulie 2008, cauza Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding v. Firma Feryn NV, C-54/07, hotărârea din 10 iulie 2008*). Principiul împărțirii sarcinii probei este aplicat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, spre exemplu în cauzele: *D.H. și alții împotriva Cehiei, 13 noiembrie 2007, Sampanis și alții împotriva Greciei, 5 iunie 2008, Horváth și Kiss împotriva Ungariei, 29 ianuarie 2013*.

VI. Aplicarea principiilor la speță. Motivele de fapt și de drept

58. Analizând înscrisurile depuse la dosarul cauzei, Colegiul director constată lipsa calității procesuale active a Asociației Speranță și Zâmbet, asociație care nu a justificat, prin prisma obiectului principal al asociației, un interes legitim public în ceea ce privește formularea sesizării, respectiv acela de apărare a drepturilor cetățenilor etnie romă. În acest sens, Colegiul director reține că, potrivit informațiilor de pe site-ul Consiliului Județean Sibiu, Asociația Speranță și Zâmbet este o asociație acreditată ca furnizor de servicii sociale și nu o asociație care să aibă ca obiectiv combaterea discriminării în domeniul său de activitate sau apărarea drepturilor omului. Ca urmare, Asociației Speranță și Zâmbet nu i se aplică prevederile art. 28 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată *{“Organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au interes legitim în combaterea discriminării au calitate procesuală activă în cazul în care discriminarea se manifestă în domeniul lor de activitate și aduce atingere unei comunități sau unui grup de persoane”}*.

¹ Vasiliki Nikoloudi împotriva Organismos Tilepikoinonion Ellados AE, 10 martie 2005, Regina împotriva Secretary of State for Employment, ex parte Nicole Seymour-Smith și Laura Perez, 9 februarie 1999, B. F. Cadman împotriva Health & Safety Executive, 3 octombrie 2006, Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding împotriva Firma Feryn NV, 10 iulie 2008, Jämställdhetsombudsmannen împotriva Örebro läns landsting, 30 martie 2000

59. De asemenea, în considerarea faptului că o persoană juridică nu poate fi subiect² al unei discriminări în sensul O.G. nr. 137/2000, republicată, decât din perspectiva drepturilor membrilor săi - persoane fizice (întrucât în concepția acestui act normativ discriminarea vizează, exclusiv, drepturi ale persoanei fizice și ca atare, numai aceasta poate fi subiect pasiv al unei acțiuni sau inacțiuni de discriminare), nu se poate reține că membrilor Asociației Speranță și Zâmbet li s-a încălcat vreun drept prin prisma criteriului invocat, astfel încât respectiva asociație să dobândească calitatea de petent.

60. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra interzicerii accesului unui grup de copii și adulți romi într-un loc public, respectiv strand, având ca și criteriu apartenența etnică.

61. În drept, Colegiul director trebuie să aprecieze în ce măsură obiectul sesizării este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, potrivit atribuțiilor și domeniului de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Astfel, Colegiul director analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și, subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, conform art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională.

62. Colegiul director a analizat petiția având în vedere elementele constitutive ale unei fapte de discriminare directă.

63. În ceea ce privește întrunirea elementelor discriminării, Colegiul director reiterează că fapta de discriminare săvârșită printr-un tratament diferențiat (care conduce la încălcarea unui drept) este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate părții reclamate trebuie să existe un raport de cauzalitate.

64. Prin raportare la prevederile O.G. nr. 137/2000 republicată, în speța de față se constată incidența art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 10 lit. f) având în vedere argumentele prezentate în continuare.

65. În considerarea obiectului petiției, Colegiul director reține că în data de 01.07.2022, un grup de persoane de etnie romă format din copii (beneficiari ai Asociației

² În privința calității de petent a unei persoane juridice s-a pronunțat Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 3298 din 17 septembrie 2014, arătând faptul că *“specificitatea subiectului colectiv de drept, de a fi persoană juridică, a cărei existență este subordonată îndeplinirii unui scop, potrivit principiului specializării capacității de folosință, impune anumite consecințe sub aspectul condițiilor de acordare a protecției juridice împotriva discriminării, în sensul că, un subiect colectiv de drept poate fi titular al dreptului procedural de sesizare cu privire la o pretinsă faptă de discriminare numai dacă, prin natura și specificul său, este și titular al dreptului substanțial a cărui încălcare se invocă. Deși în principiu, interzicerea discriminării poate fi invocată, deopotrivă, de persoanele fizice și de subiectele colective de drept, cu privire la acestea din urmă, discriminarea trebuie să vizeze un drept pe care acestea îl pot exercita în raport cu natura lui luându-se în considerare și principiul specializării capacității de folosință a persoanei juridice, astfel cum s-a reținut și în jurisprudența Curții europene a drepturilor omului și libertăților fundamentale (hotărârea din 3 octombrie 1997, în cauza Național and Provincial Building Society și alții c. Regatului Unit).”*

„Speranță și Zâmbet”) și adulți (părinții copiilor) s-a deplasat la ștrandul din Sibiu pentru a desfășura activități de petrecere a timpului liber, însă partea reclamată nu a permis accesul grupului de copii și adulți în incinta ștrandului.

66. Colegiul director reține justificarea părții reclamante privind limitarea accesului în ștrand a grupului petent, mai exact conduita necorespunzătoare în incinta ștrandului, în ziua anterioară, a membrilor aceluiași grup și nerespectarea regulamentului de acces.

67. Din susținerile părților reiese, fără dubiu, interzicerea accesului grupului petent la serviciile oferite de către Aqua Fun S.R.L. în data de 01.07.2022. Cu privire la acest aspect, atât susținerile petentului cât și susținerile reclamatului sunt în același sens.

68. În speța suspusă prezentei analize, Colegiul director se raportează la punctul de vedere al părții reclamante și reține susținerile potrivit cărora în ziua anterioară *“aceiași grup, respectiv format din aproximativ aceleași persoane”*, respectiv *„aceiași grup ori un grup format în majoritate din aceleași persoane ori persoane foarte asemănătoare”* a avut un comportament ce a încălcat complet regulamentul ștrandului, normele de bun simț, chiar cele legale, precum și susținerile potrivit cărora persoanele nu sunt legitimate la intrarea în ștrand, astfel că au fost identificate de personalul care i-a observat în ambele zile.

69. În ceea ce privește regulamentul ștrandului, după la dosarul cauzei de către partea reclamată, Colegiul director reține faptul că sunt prevăzute atât reguli privind accesul în strand (*“intrarea se face numai pe bază de jeton; copii sub vârsta de 12 ani nu au acces în incintă decât însoțiți de părinți; persoanele în stare de ebrietate nu au acces în strand”*), cât și reguli care privesc intrarea în bazin (*“interzisă intrarea în bazina persoanelor cu boli de piele sau alte boli bacteriologice transmisibile; intrarea în bazin în ținută corespunzătoare; obligatorie folosirea dușului înainte de intrarea în bazine; interzis fumatul în bazinele de înot; interzise săriturile în bazin; folosirea căștii de baie obligatorie pentru persoanele cu părul lung; păstrarea curățeniei este obligatorie; obligatoriu respectarea programului de funcționare; conducerea ștrandului își rezervă dreptul de a evacua persoanele turbulente; este interzisă folosirea dotărilor în mod necorespunzător; nerespectarea acestor norme se sancționează cu evacuarea din incinta bazinului”*)

70. Colegiul director se raportează la prevederile art. 20 alin. 6 din O.G. nr. 137/2000 republicată, care reglementează sarcina probei în materia nediscriminării, reținând că, simpla analiză a prevederilor legale conduce la constatarea faptului că textul prezintă două situații ce sunt în strânsă legătură și anume: a) prezumția simplă de discriminare – rezultă din depunerea la C.N.C.D. a unei petiții și a unui probatoriu minim; b) obligația de răsturnare a sarcinii probei – incumbă părții reclamante și constă în dovedirea prin orice mijloc de probă faptul că aspectele menționate în petiția depusă la C.N.C.D., nu reprezintă fapte de discriminare sau că aceste fapte de discriminare au o justificare obiectivă. Astfel, în privința standardelor de probă, trebuie să avem în vedere că, potrivit practicii constante a instanțelor europene, în majoritatea cazurilor de discriminare prezentate nu există probe clare care să poată fi produse de persoana vătămată și care să poată fi prezentată ca atare în fața judecătorului, cu privire la existența unei discriminări. În locul unei probe clare, există însă diverse alte aspecte ce pot fi probate și care reflectă abordarea diferită a părților litigante. Ca rezultat al acestei “absențe” a unui probatoriu direct, în mod constant instanțele europene aplică un test în două etape, pentru a fi dovedită existența unei discriminări, acest test fiind necesar în majoritatea litigiilor

privind discriminarea la locul de muncă. Acest “test în două etape” constă în obligația persoanei ce formulează o pretenție de a dovedi existența unei situații de fapt care, în sine, conduce către ideea existenței unei discriminări. Dacă reușește să producă astfel de dovezi, atunci sarcina probei se mută la partea reclamată, care este ținută să dovedească inexistența unei discriminări. În această privință, s-a reținut în mod constant că astfel de indicii cu privire la existența unei discriminări pot rezulta din chiar depunerea de către partea adversă a unui răspuns evaziv sau echivoc în legătură cu alegațiile ce i-au fost prezentate, ori, chiar mai concludent, din lipsa oricăror probe din partea părții reclamate.

71. Analizând înscrisurile depuse la dosarul cauzei, Colegiul director constată faptul că partea reclamată nu a furnizat dovezi privind încălcarea de către grupul petent în data de 30.06.2022 a vreunei reguli prevăzută în regulamentul ștrandului.

72. Astfel, prin raportare la afirmațiile părții reclamate cu privire la faptul că în data de 30.06.2022 membrii grupului petent *“nu au avut costume de baie, intrând în apa în lenjerie sau dezbrăcați, ori chiar în rochiile tradiționale; nu au avut căști de baie; au servit mâncarea comandată la terasele ștrandului, în apa, unde au și lăsat-o, aruncând-o în apa; și-au făcut nevoile în apă, stârnind dezgustul celorlalți clienți, nevoiți să se retragă și să plece; au deteriorat un robot subacvatic de curățare a ștrandului; nici un adult nu și-a asumat răspunderea pentru copiii grupului”*, **Colegiul director constată faptul că, dincolo de aspectul probator al susținerilor făcute, în ziua anterioară datei de 01.07.2022 reprezentanții ștrandului au manifestat pasivitate cu privire la impunerea propriului regulament în situația în care au constatat încălcarea acestuia. Mai mult decât atât, Colegiul director reține faptul că aspectele invocate sunt de o gravitate suficient de mare cât să fi îndreptățit sau chiar să fi obligat reprezentanții ștrandului să solicite intervenția agenților de poliție care să sancționeze contravenienții, conform art. 2 din *Legea nr. 61/1991, republicată, pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice*, situație care ar fi acordat legitimitate părții reclamate ca să refuze pe viitor accesul persoanelor amendate. Aspectul legat de neapelarea la forțele de ordine are relevanță și în privința punerii sub semnul întrebării a veridicității afirmațiilor părții reclamate cu privire la identificarea membrilor grupului petent cu membrii grupului care ar fi încălcat regulamentul ștrandului cu o zi în urmă, având în vedere că respectiva identificare s-ar fi realizat doar în baza observațiilor personalului administrativ, fără legitimarea vreunei persoane.**

73. Din perspectiva motivului interzicerii accesului grupului petent, Colegiul director se raportează din nou la susținerile părții reclamate și constată că acesta conține inclusiv referire la criteriul de discriminare în baza căruia s-a restricționat un drept prevăzut de lege. Astfel, întrucât în vederea excluderii grupului petent un rol semnificativ în identificarea persoanelor grupului petent cu persoanele grupului din ziua anterioară a fost reprezentat de caracteristicile fizice comune ale celor două grupuri (*persoane foarte asemănătoare*), cel mai probabil fiind vorba despre culoarea pielii, Colegiul director este îndrituit să rețină susținerile petentului, potrivit cărora interzicerea accesului în strand a fost cauzată de etnia membrilor grupului petent, respectiv etnia romă; în acest sens, Colegiul director reține că, potrivit filmărilor depuse la dosarul cauzei, postate inclusiv pe internet, femeile adulte din grupul petent nu erau îmbrăcate în port tradițional, port care ar

fi putut conduce la aprecierea personalului părții reclamate că este vorba despre persoane de etnie romă.

74. Dincolo de existența sau inexistența afirmațiilor făcute de către partea reclamată, față de care nu există material probatoriu, faptele invocate sunt de natură a prezuma că, interzicerea accesului potenților a condus la tratamentul diferențiat al celor 44 persoane de etnie romă, fără a exista o justificare obiectivă. Prin efectul creat se materializează refuzarea accesului unor persoane care au culoarea pielii închisă, la servicii oferite de un prestator de servicii, indiferent dacă serviciile sunt în proprietate privată sau publică, fără ca restrângerea să fie justificată obiectiv.

75. Având în vedere specificul speței supuse prezentei analize, Colegiul director opinează că este nevoie să atragă atenția asupra unei practici cunoscută în literatura de specialitate ca și profilare rasială a consumatorului.

75.1. Potrivit Comisiei pentru Drepturile Omului din Nova Scotia (NSHRC)³, profilarea rasială a consumatorilor este practica de a viza un consumator pentru un tratament discriminatoriu bazat pe rasa sau etnia consumatorului sau ambele. Această practică poate fi sau nu intenționată. Prin intermediul literaturii de specialitate, s-a demonstrat că profilarea rasială a consumatorilor îi afectează pe membrii grupurilor rasiale, inclusiv pe cei care se identifică drept negri, africani, hispanici, asiatici și indieni. După cum a specificat de NSHRC, „*profilarea rasială a consumatorilor este doar o parte a rasismului sistemic și a profilării rasiale*”.

75.2. Potrivit Comisiei pentru Drepturile Omului din Ontario⁴, profilarea rasială este orice acțiune întreprinsă din motive de siguranță, securitate sau protecție publică care se bazează pe stereotipuri despre rasă, culoare, etnie, religie sau loc de origine, mai degrabă decât pe o suspiciune rezonabilă, pentru a identifica o persoană pentru un control mai atent sau un tratament diferit. În general, literatura de specialitate asociază profilarea rasială cu anumite incidente pe care clienții le experimentează în interacțiunile cu personalul sau personalul de securitate. Printre acestea se numără evitarea (ignorare), respingerea (refuzul serviciului), descurajarea (oferirea de servicii lente, urmărit în magazine, chestionat cu privire la capacitatea de a-și permite un produs sau serviciu), abuz verbal (folosind epitete rasiale degradante), acțiuni fizice (supunerea percheziționării fizice, excluderea fizică din magazin fără motiv, reținut pe nedrept).

75.3. Comisia pentru Drepturile Omului din Alberta⁵ afirmă că profilarea rasială „are loc atunci când o persoană este supusă unui tratament diferențiat sau unui control mai mare din cauza stereotipurilor negative legate de rasă sau a altor motive, cum ar fi credințele religioase, culoarea, ascendența sau locul de origine sau o combinație a acestora. .” Profilarea rasială poate duce la pierderea demnității și a încrederii în sine a unei persoane, la erodarea încrederii indivizilor în organizații și instituții (persoanele care sunt discriminate ca urmare a profilării rasiale își pierd încrederea în capacitatea instituțiilor de a le servi într-un mod echitabil) sau chiar a-l lipsi pe indivizi de sentimentul autovalorării (persoanele care sunt discriminate ca urmare a profilării rasiale pot simți că nu

³ [Microsoft Word - crp_full.docx \(novascotia.ca\)](#)

⁴ <https://www.ohrc.on.ca/en/under-suspicion-research-and-consultation-report-racial-profiling-ontario/2-why-examine-racial-profiling>

⁵ [Racial Profiling \(albertahumanrights.ab.ca\)](#)

ar trebui să aspire la poziții de putere sau autoritate în societate, deoarece pot percepe că sunt considerate indezirabile de către alții).

76. În continuare, Colegiul director reține ca fiind irelevante pentru analiza prezentei spețe justificările părți reclamate privind politica generală a ștrandului, mai exact faptul că în general accesul persoanelor de etnie romă nu este restricționat, întrucât asupra grupului petent fapta de discriminare s-a produs prin interzicerea accesului în data de 01.07.2022.

77. Prin raportare la cauzele S.Coleman v. Attridge Law, Steve Law și cauza Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding v. Firma Feryin NV, cauze în care Curtea Europeană de Justiție a arătat că, potrivit principiului inversării sarcinii probei, revine reclamantului sarcina de a stabili, în fața instanței naționale, o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unuia dintre criteriile interzise, precum și la Directiva Consiliului 2000/43/CE, care se referă la discriminarea rasială⁶, **Colegiul director reține faptul că petentul a dovedit premisele existenței unei fapte de discriminare pe criteriul etnie romă, operând în acest caz împărțirea sarcinii probei.**

78. Or, având în vedere că în prezenta cauză dedusă judecătii, partea reclamată nu a produs probe în fața C.N.C.D. prin care să dovedească că faptele prezentate în petiția depusă de către Asociația Juriștilor Romi Romajust nu reprezintă o excludere pe criteriul etnic, care a avut drept efect înlăturarea exercitării dreptului la acces la toate locurile și serviciile destinate folosinței publice, în condiții de egalitate, **Colegiul director constată următoarele:**

- ✓ persoanele de etnie romă se află în situație comparabilă cu orice alți clienți din punct de vedere al accesului la servicii prestate de către un operator economic;
- ✓ acordarea accesului la drepturi și facilități trebuie să se facă în condiții de egalitate, în caz contrar fiind vorba despre un refuz (prin practica sa, CNCD arătând în mod repetat că termenul de „refuz” trebuie interpretat larg, în sensul în care nu doar refuzul explicit trebuie sancționat, ci și cel tacit)
- ✓ prin refuzul de acordare a serviciilor oferite de către partea reclamată s-a creat o deosebire, criteriul de diferențiere fiind etnia romă;
- ✓ între criteriul indicat și fapta de discriminare supusă prezentei analize raportul de cauzalitate este evident, refuzul prestării serviciilor de oferite de către partea reclamată având directă legătură cu etnia petenților;
- ✓ dreptul încălcat este dreptul de a beneficia în condiții de egalitate de acces la toate locurile și serviciile destinate folosinței publice.

79. Coroborând toate elementele probatorii ale dosarului și analizând aspectele de mai sus, acțiunea astfel cum a fost formulată și definiția discriminării astfel cum este prevăzută în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, **Colegiul director constată că în speță sunt incidente prevederile art. 2 alin. 1 și art 10 lit.f din O.G. nr. 137/2000 republicată.**

⁶ art. 8: „Statele membre iau măsurile necesare, în conformitate cu sistemul juridic propriu, astfel încât, atunci când o persoană se consideră lezată prin nerespectarea față de ea a principiului «egalității» și prezintă, în fața unei jurisdicții sau a unei alte instanțe competente, fapte care permit prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte, să revină reclamantului sarcina de a dovedi că nu a violat principiul «egalității».”

80. De asemenea, Colegiul director reține faptul că tratamentul aplicat grupului petent a condus la crearea unei atmosfere degradante, ofensatoare îndreptată împotriva persoanelor de etnie romă din grupul petent, fiind lezată demnitatea umană prin încălcarea art. 15 din O.G. nr. 137/2000 republicată.

81. În acest sens, Colegiul director subliniază faptul că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratând pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de persoana sa.

82. În acest sens reține ca fiind o circumstanță agravantă a încălcării demnității persoanelor de etnie romă solicitarea părții reclamante din data de 01.07.2022 față de numita Jenny Rasche de a-și asuma calitatea de responsabil juridic pentru membrii grupului, în temeiul căreia să clarifice dacă cei pe care îi însoțea erau membrii aceluiași grup din ziua anterioară, în acest context membrii grupului fiind tratați ca niște potențiali contravenienți față de care sunt necesare garanții suplimentare, în condițiile în care reprezentanții ștrandului nu au depus diligențele necesare identificării persoanelor care au încălcat regulamentul în ziua anterioară și răspunderea fiind oricum nominală în cazul în care copii prezenți sunt însoțiți de către un părinte, părinte care (conform prevederilor legale în vigoare) răspunde pentru fapta minorului.

83. Colegiul Director reiterează faptul că, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, s-a statuat că „o importanță specială trebuie acordată discriminării rasiale și că a diferenția un grup de persoane sub aspectul tratamentului bazat pe rasă, poate constitui, în anumite circumstanțe, o formă specială de afront adusă demnității umane” și că „tratamentul diferențiat aplicat unui grup de persoane datorită rasei poate fi capabil a constitui **tratament degradant** în circumstanțe în care tratamentul diferențiat pe baza altor criterii, precum limba, nu ar pune astfel de probleme” (Comis. EDH, cauza Asiaticilor Est Africani v. Marea Britanie, no. 4403/70, 14.12.1973, în același sens vezi CEDO, cauza Cyprus v. Turkey, (2002) 35 EHRR 30, para. 308-310, cauza Moldovan and others v. Romania, Judgment No. 2, 12 July 2005).

84. În continuare, Colegiul director constată că excluderea generalizată a copiilor și însoțitorilor acestora, fără probe că ar fi prejudiciat anterior partea reclamată, reprezintă o etnicizare a unor fapte antisociale și este o exprimare a prejudecăților existente în societatea românească.

85. În acest sens, Colegiul director reține faptul că, deși în prezent persoanele de etnie romă sunt parte integrantă a societății românești, totuși continuă să se confrunte cu marginalizare și segregare, fapt demonstrat de rezultatele sondajelor de opinie cu privire la raportarea populației majoritare la persoanele aparținând minorității rome. Spre exemplu, în sondajul de opinie la nivel național privind nivelul discriminării în România și percepțiile actuale asupra infracțiunilor motivate de ură, realizat de IRES pentru CNCD (2018), cifrele arată că discriminarea în România este preponderent definită de xenofobie dar și rasism. Astfel, sondajul indică un nivel ridicat de neîncredere al populației majoritare față de romi (72% față de romi), în clasa a doua de intoleranță aflându-se categoriile definite prin criteriul etnic, pe prima poziție aflându-se romii (29% nu acceptă să le fie rudă, 18% nu acceptă să le fie prieteni). Conform sondajului IRES realizat pentru Fundația

Agenția de Dezvoltare Comunitară Împreună despre percepția asupra romilor în timpul pandemiei de COVID-19 , 7 din 10 români nu au încredere în romi, o atitudine similară mai degrabă cu cea față de imigranți decât față de alte minorități, ceea ce sugerează o constanță a acestui indicator pe durata pandemiei. Altfel spus, neîncrederea în romi nu este contextuală.

86. Astfel, față de argumentele prezentate mai sus, în temeiul art. 26 din O.G. nr. 137/2000, republicată, **Colegiul director decide aplicarea sancțiunii contravenționale a amenzii în valoare de 10.000 de lei, pentru partea reclamată S.C. CORSA TRANS S.R.L., având în vedere următoarele:**

- discriminarea nu a vizat doar o persoană, ci a vizat un grup de persoane;
- discriminarea rasială este o formă gravă de discriminare, conform jurisprudenței CEDO în domeniu;
- măsura a vizat cele mai vulnerabile persoane dintr-un grup de persoane, mai exact copiii;
- prevederile directivelor Uniunii Europene privind sancționarea faptelor de discriminare, care solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante.

87. Prin raportare la criteriile pe care trebuie să le îndeplinească o sancțiune, Colegiul director apreciază că în prezenta speță sancțiunea *avertismentului* nu ar descuraja practicile discriminatorii pe criteriul etnic, nu ar fi o sancțiune efectivă și proporțională cu scopul urmărit - acela de a corecta discriminarea produsă și nu ar transmite în mod corespunzător semnalul de alarmă asupra efectelor discriminării rasiale.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință pentru constatarea faptei de discriminare și cu 5 voturi pentru acordarea amenzii în cuantum de 10.000 lei și trei voturi împotriva,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Se constată lipsa calității procesuale active a Asociației Speranță și Zâmbet;
2. Se clasează capătul de cerere privind părțile reclamate “personalul de la pază” și „personalul de la casa de bilete”, întrucât petentul nu a furnizat date de identificare a acestora;
3. **Aspectele sesizate constituie fapte de discriminare**, potrivit art. 2 alin. 1, art. 10 lit. f) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată;

4. Aplică părții reclamate, S.C. CORSA TRANS S.R.L., o amendă contravențională în cuantum de 10.000 lei, potrivit art. 26 alin. (1) din O.G nr. 137/2000, republicată, coroborat cu art. 8 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor;

5. O copie a prezentei hotărâri va fi transmisă părților;

6. O copie a prezentei hotărâri se va comunica Administrației Județene a Finanțelor Publice Sibiu pentru încasarea amenzii.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Sibiu.

Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile de la comunicare, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședința de deliberări:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Redactată și motivată C.O./S.M.D.
Data redactării: 12.06.2023

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.